

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil obsega:

- Pravilnik o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. 60/02 z dne 10. 7. 2002),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. 117/02 z dne 28. 12. 2002),
- Pravilnik o spremembah pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. 42/03 z dne 9. 5. 2003),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. 121/04 z dne 11. 11. 2004),
- Pravilnik o spremembah Pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. 81/07 z dne 7. 9. 2007),
- Pravilnik o spremembah Pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. 87/09 z dne 2. 11. 2009).

PRAVILNIK o označevanju hranilne vrednosti živil

(neuradno prečiščeno besedilo št. 5)

1. člen

Ta pravilnik v skladu z Direktivo Sveta z dne 24. septembra 1990 o označevanju hranilne vrednosti živil (UL L št. 276 z dne 6. 10. 1990, str. 40), zadnjič spremenjeno z Uredbo (ES) št. 1137/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek, določen v členu 251 Pogodbe, Sklepu Sveta 1999/468/ES, glede regulativnega postopka s pregledom (UL L št. 311 z dne 21. 11. 2008, str. 1), določa zahteve za označevanje in vrsto podatkov o hranilni vrednosti živil, ki so namenjena končnemu potrošniku. Pravilnik se uporablja tudi za živila, namenjena za oskrbo restavracij, bolnišnic, menz in drugih obratov javne prehrane (v nadaljnjem besedilu: obrati javne prehrane) in za označevanje hranilne vrednosti živil za posebne prehranske namene.

Ta pravilnik se ne uporablja za mineralne vode in druge vode, namenjene za prehrano ljudi, ter prehranska dopolnila.

2. člen

Posamezni pojmi v tem pravilniku imajo naslednji pomen:

- **označevanje hranilne vrednosti** pomeni vsak podatek, naveden na označbi, embalaži, dokumentu, obvestilu, etiketi, obročku ali vratni etiketi, ki spremlja ali se nanaša na živilo, ki se nanaša na:
  1. energijsko vrednost;
  2. naslednje hranilne snovi:
    - beljakovine,
    - ogljikove hidrate,

- maščobe,
  - prehranske vlaknine,
  - natrij,
  - vitamine in minerale, prisotne v znatnih količinah, navedenih v prilogi, ki je sestavni del tega pravilnika;
  - **prehranska trditev** pomeni trditev, kot je to določeno v Uredbi (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih (UL L št. 404 z dne 30. 12. 2006, str. 9, v nadaljnjem besedilu: Uredba 1924/2006/ES).
  - zagotavlja,
  - zagotavlja v večji ali manjši meri,
  - ne zagotavlja,
- in/ali zaradi vsebnosti hranilnih snovi, ki jih živilo:
- vsebuje,
  - vsebuje v večjih ali manjših količinah
  - ne vsebuje;

Navajanje kakovosti ali količin posameznih hranilnih snovi ali sestavin v živilu se ne šteje kot prehranska trditev vrednosti.

- **beljakovina** pomeni vsebnost beljakovine, ki je izračunana po formuli: beljakovina = celoten dušik po Kjeldahlu x 6,25;
- **ogljikov hidrat** pomeni katerikoli ogljikov hidrat, ki ga metabolizira človek, vključno s polioli;
- **sladkorji** pomeni vse monosaharide in disaharide, ki jih vsebujejo živila, razen poliolor;
- **maščoba** pomeni vse lipide, vključno s fosfolipidi;
- **nasičene maščobne kisline** pomeni maščobne kisline brez dvojne vezi;
- **enkrat nenasičene maščobne kisline** pomeni maščobne kisline z eno *cis* dvojno vezjo;
- **večkrat nenasičene maščobne kisline** pomeni maščobne kisline s *cis* – *cis* metilen prekinjenimi dvojnimi vezmi;
- **prehranska vlaknina** pomeni polimere ogljikovih hidratov s tremi ali več monomerskimi enotami, ki se ne prebavijo niti absorbirajo v tankem črevesu človeka in spadajo v naslednje kategorije:
  - užitni polimeri ogljikovih hidratov, naravno prisotni v živilih v obliki, v kateri se zaužijejo,
  - užitni polimeri ogljikovih hidratov, ki so bili pridobljeni iz surovine za živilo s fizikalnimi, encimskimi ali kemijskimi sredstvi in ki imajo ugoden fiziološki učinek, dokazan s splošno sprejetim znanstvenim dokazom,
  - užitni sintetični polimeri ogljikovih hidratov, ki imajo ugoden fiziološki učinek, dokazan s splošno sprejetim znanstvenim dokazom;
- **povprečna vrednost** pomeni vrednost, ki najbolje predstavlja količino hranilne snovi v živilu in ki upošteva količino hranila v živilu glede na sezonske spremembe, način prehrane in druge dejavnike, zaradi katerih se lahko spreminja dejanska vrednost.

3. člen

Označevanje hranilne vrednosti živil ni obvezno.

Kadar je pri označevanju, predstavljanju ali oglaševanju, razen pri splošnem označevanju živil, prisotna prehranska trditev, je označevanje hranilne vrednosti živila obvezno.

4. člen (črtan)

4.a člen

Pogoji za označevanje prehranskih trditev so določeni v Uredbi 1924/2006/ES.

Ne glede na prejšnji odstavek mora biti prehranska trditev, ki se nanaša na holesterol, označena na naslednji način:

nizka vsebnost holesterola	do 20 mg/100 g (10 mg/100 ml) in manj kot 1,5 g nasičenih maščobnih kislin/100 g (0,75 g/100 ml), ob tem, da nasičene maščobne kisline ne presegajo 10% energijske vrednosti živila
brez holesterola	do 5 mg/100g (5mg/100ml) in manj kot 1,5 g nasičenih maščobnih kislin/100 g (0,75g/100 ml), ob tem, da nasičene maščobne kisline ne presegajo 10% energijske vrednosti živila

5. člen

Če je na živilu označba o hranilni vrednosti, morajo biti podatki o hranilni vrednosti navedeni v naslednjem vrstnem redu in v obsegu, predpisanem v skupini 1 ali skupini 2:

Skupina 1

- (a) energijska vrednost;
- (b) količine beljakovin, ogljikovih hidratov in maščob.

Skupina 2

- (a) energijska vrednost;
- (b) količine beljakovin, ogljikovih hidratov, sladkorjev, maščob, nasičenih maščobnih kislin, prehranskih vlaknin in natrija.

6. člen

Če je na živilu navedena prehranska trditev, ki se nanaša na sladkorje, nasičene maščobne kisline, prehranske vlaknine ali natrij, mora prikazana informacija zagotoviti podatke o hranilnih snoveh iz skupine 2 prejšnjega člena.

7. člen

Označevanje hranilne vrednosti živil lahko vključuje tudi navedbo količin ene ali več naslednjih snovi:

- škroba,
- polioliolov,
- enkrat nenasičenih maščobnih kislin,
- večkrat nenasičenih maščobnih kislin,
- holesterola,
- kateregakoli minerale ali vitamina, naštetega v prilogi, ki ga živilo vsebuje v večjih količinah, kot je določeno v prilogi.

Označevanje snovi, ki spadajo v eno od kategorij hranilnih snovi, navedenih v prejšnjem odstavku in 5. členu tega pravilnika ali ki so njen sestavni del, je obvezna, če se nosilec živilske dejavnosti sklicuje s prehransko trditvijo na posebno lastnost živila.

Če je v označbi hranilne vrednosti navedena količina večkrat nenasičenih in/ali enkrat nenasičenih maščobnih kislin in/ali delež holesterola, je obvezno navesti še količino nasičenih maščobnih kislin, objava katerih pa v tem primeru ne predstavlja prehranske trditve kot to določa drugi odstavek tega člena.

8. člen

Energijsko vrednost živila, ki je označena, se izračuna z uporabo naslednjih faktorjev pretvorbe:

ogljikovi hidrati (razen poliolov)	17 kJ/g	4 kcal/g
polioli	10 kJ/g	2,4 kcal/g
beljakovine	17 kJ/g	4 kcal/g
maščobe	37 kJ/g	9 kcal/g
alkohol (etanol)	29 kJ/g	7 kcal/g
organske kisline	13 kJ/g	3 kcal/g
različne oblike salatrma	25 kJ/g	6 kcal/g
prehranske vlaknine	8 kJ/g	2 kcal/g
eritritol	0 kJ/g	0 kcal/g

9. člen

Označbe energijske vrednosti in vsebovanih hranilnih snovi ali njihovih sestavin morajo biti numerične. Uporabljajo se naslednje merske enote:

energija	kJ in kcal
beljakovine	
ogljikovi hidrati	
maščobe	grami (g)
prehranske vlaknine (vlakna)	
natrij	
holesterol	miligrami (mg)
vitamini in minerali	enote, navedene v prilogi

Podatke o hranilni vrednosti je potrebno navajati na 100 g ali 100 ml živila. Podatke je možno navesti na označbi tudi kot podatke v priporočeni porciji ali posamezni porciji pod pogojem, da je navedeno število porcij, ki se nahajajo v embalažni enoti.

Na označbah morajo biti navedene količine hranil, ki se nahajajo v živilu, ki je v prometu. Kjer je to primerno oziroma potrebno, se lahko ti podatki nanašajo na živilo, pripravljeno po navodilu nosilca živilske dejavnosti in primerno za neposredno uživanje.

Pri podatkih o vitaminih in mineralih, je potrebno navesti količino vitaminov in mineralov tudi kot odstotek priporočenega dnevnega vnosa (RDA), navedenega v prilogi.

Kjer so označeni sladkorji, polioli in/ali škrob, mora tovrstna označba slediti takoj za označbo vsebnosti ogljikovih hidratov, na naslednji način:

- ogljikovi hidrati	g
od teh:	
- sladkorji	g
- polioli	g
- škrob	g.

Kjer je označena količina in/ali vrsta maščobne kisline in/ali holesterola, mora ta označba slediti takoj za navedbo celotne količine maščob na naslednji način:

- maščoba	g
od te:	
- nasičene maščobne kisline	g
- enkrat nenasičene maščobne kisline	g
- večkrat nenasičene maščobne kisline	g
- holesterol	mg

Označene vrednosti morajo predstavljati povprečne vrednosti, ki temeljijo na:

- (a) analizah živila, ki jih je opravil nosilec živilske dejavnosti;
- (b) izračunu znanih ali dejanskih povprečnih vrednosti uporabljenih sestavin živila;
- (c) izračunu iz podatkov, navedenih v mednarodnih ali nacionalnih tablicah o hranilni vrednosti živil. Vir podatkov mora biti v navedeni označbi.

10. člen

Podatki o hranilni vrednosti živila, v skladu s tem pravilnikom, morajo biti predstavljeni skupno, v numerični obliki kot preglednica, če to dopušča prostor glede na velikost predpakirane enote živila. Kjer prostor tega ne dopušča, je potrebno prikazati podatke linearno.

Podatki morajo biti navedeni v slovenskem jeziku, natisnjeni na vidnem mestu s čitljivimi in obstojnimi črkami.

Navedbe podatkov so dovoljene tudi v drugih jezikih.

11. člen

Če živilo, dano v promet končnemu potrošniku ali obratom javne prehrane, ni predpakirano ali če se živilo pakira ob prodaji na zahtevo kupca ali če se predpakirano živilo ob prodaji končnemu potrošniku prepakira, označba hranilne vrednosti ni potrebna.

Ne glede na določilo prejšnjega odstavka mora nosilec živilske dejavnosti oziroma prodajalec na zahtevo kupca oziroma končnega potrošnika posredovati pisno podatke o hranilni vrednosti živila.

[Priloga 1: Vitamini in minerali, ki so lahko označeni in njihovi priporočeni dnevni vnosi \(RDA\)](#)

Priloga 2: (črtana)

Pravilnik o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. [60/02](#)) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

»12. člen

Živila, ki so v prometu in ne izpolnjujejo pogojev iz tega pravilnika, morajo biti označena v skladu s tem pravilnikom do 30. novembra 2002.

13. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. [117/02](#)) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

7. člen

Živila, ki ne izpolnjujejo pogojev iz pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil, so lahko v prometu do 30. junija 2003 oziroma do konca roka uporabnosti živila.

8. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu RS.«.

Pravilnik o spremembah pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. [42/03](#)) spreminja 12. člen Pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. [60/02](#)) tako, da se glasi:

»12. člen

Živila, ki ne izpolnjujejo pogojev iz tega pravilnika, so lahko v proizvodnji in prometu do 30. junija 2003 oziroma do konca roka uporabnosti živila.«;

ter vsebuje naslednjo končno določbo:

»3. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. [121/04](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»3. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah Pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. [81/07](#)) vsebuje naslednji prehodni in končno določbo:

»10. člen

Prehranske trditve glede vsebnosti holesterola iz 4.a člena pravilnika se lahko uporabljajo najpozneje do 19. januarja 2010.

11. člen

Živila, ki so v prometu ali označena pred uveljavitvijo tega pravilnika in ne izpolnjujejo pogojev iz tega pravilnika, so lahko v prometu v skladu z 28. členom Uredbe 1924/2006/ES.

12. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah Pravilnika o označevanju hranilne vrednosti živil (Uradni list RS, št. [87/09](#)) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

»5. člen

Živila, ki so bila dana v promet ali označena pred uveljavitvijo tega pravilnika in ne izpolnjujejo pogojev iz tega pravilnika, so lahko v prometu do konca roka uporabnosti in dokončne porabe zalog embalažnega materiala, vendar najpozneje do 31. oktobra 2012.

6. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.